

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขต
ตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัย : พระครูประกาศศาสนกิจ (ณกร ถินสำราญ)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระราชเชมการ, ผศ.ดร., ป.ธ.๙, พก.ศ., พ.ม., พธ.บ., กศ.ม., Ph.D.

: พระครูภาวนาเจติยานุกิจ, ดร., พธ.บ., ค.ม., Ph.D.

: ดร.สมจิต ขอนวงศ์, ศศ.บ., ศษ.ม., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และ ๓) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี การวิจัยเป็นแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างเชิงปริมาณ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ โดยใช้กลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม จากจำนวนประชากรทั้งหมดในตำบล และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการเสวนากลุ่มย่อยกลุ่มประชากรตัวอย่างแบบเจาะจง คือพระสงฆ์และผู้นำในเขตตำบล จากนั้นรวบรวมข้อมูล นำมาทำการวิเคราะห์และบรรยายเป็นแบบบรรยายเชิงพรรณนาเพื่อนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มี ๕ ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านสิ่งแวดล้อม ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ทุกด้านนี้มีระดับความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการศึกษา รองลงมาคือด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี คือ (๑) ด้านสังคม มีการใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ญาณมิกัตถะประโยชน์ อธิปไตย ๔ พรหมวิหาร ๔ และหลักสัมมาอาชีวะ (๒) ด้านเศรษฐกิจ มีการใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ญาณมิกัตถะประโยชน์ อธิปไตย ๔ พรหมวิหาร ๔ และหลักสัมมาอาชีวะ (๓) ด้านวัฒนธรรม มีการใช้หลักญาณมิกัตถะประโยชน์ และหลักอธิปไตย ๔ (๔) ด้านการศึกษา มีการใช้หลักอธิปไตย ๔ และ (๕) ด้านสิ่งแวดล้อม มีการใช้หลักญาณมิกัตถะประโยชน์ อธิปไตย ๔ พรหมวิหาร ๔ และหลักสัมมาอาชีวะ

ผลการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า

(๑) ด้านสังคม มีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ทัฏฐธัมมิกัตถะประโยชน์ อธิติบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ และหลักสัมมาอาชีวะ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผ่านโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนและประชาชน ทำให้คนในสังคมมีความรักสามัคคีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

(๒) ด้านเศรษฐกิจ ได้นำหลักสังคหวัตถุ และทัฏฐธัมมิกัตถะประโยชน์ มาประยุกต์ใช้ทำให้เกิดวิถีชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ความเป็นอยู่ดีขึ้น

(๓) ด้านวัฒนธรรม ได้นำเอาหลักทัฏฐธัมมิกัตถะประโยชน์ และหลักอธิติบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ ทำให้ประชาชนเกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๔) ด้านการศึกษา ได้นำเอาหลักอธิติบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการศึกษา ให้เป็นผู้มีความพอใจ ใส่ใจ พยายามในการศึกษาหาความรู้ ให้พระสงฆ์สามเณร รวมไปถึงประชาชนในเขตตำบลวังดิน มีความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองจนสามารถนำมาพัฒนาชุมชนได้

(๕) ด้านสิ่งแวดล้อม ได้นำเอาหลักทัฏฐธัมมิกัตถะประโยชน์ อธิติบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ และหลักสัมมาอาชีวะ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน ทำให้ประชาชนเกิดความรักในธรรมชาติ อยู่แบบพึ่งพาอาศัยและตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมด้วยหมั่นในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

Dissertation Title : An application of Buddhist Teachings for Development of
Community of Sangha in Wangdin Sub-District,
Muang District, Uttaradit Province.

Researcher : Phrakru Prakassasanakit (Nakorn Thinsamran)

Degree : Master of Art (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory Committee
: Asst. Prof., Phra Rajakhemakorn, Pali IX.,
B.A. (Psychology Studies), M.A., Ph.D.
: Phrakru Pavanajatiyanukit, B.A. (Buddhist Studies), M.Ed., Ph.D.
: Dr. Somjit Khonwong, B.A., M.Ed., Ph.D.

Date of Graduation : March 17, 2015

ABSTRACT

The three purposes of this dissertation were 1) to study roles of developing the Sangha community in Wangdin sub-district, Muang district, Uttaradit province in terms of socio-cultural, educational and environmental aspect, 2) to study the Buddhist principles used in developing the Sangha community in Wangdin sub-district, Muang district, Uttaradit province, and 3) to study the application of the Buddhist teaching principles for development of the Sangha community in Wangdin sub-district, Muang district, Uttaradit province. This research was the Mixed method research through the use of survey research through the use of the questionnaires for surveying the people's opinion about the monks' role on developing the community using the randomized population group from the whole population in the sub-district and The qualitative research through the use of in-depth interview and focus group discussion using specified population group of monks and community leaders in Wangdin sub-district and the quantitative or. The obtained data were then analyzed and described to present the finalized data.

The results of the research revealed that :

There were five aspects of roles on developing the community of the monks in Wangdin sub-district, Muang district, Uttaradit province, namely social, economic, cultural, educational and environmental aspects. Data from the quantitative research revealed that in general the people's opinion was at much level in every aspect ($\bar{x}$ = 3.96). The educational aspect was at most average with

environmental, social, cultural and economic aspect were lower average, respectively.

The Buddhist principles for development of community of Sangha in Wangdin Sub-District, Muang District, Uttaradit Province were as follows: (1) Social aspect, Economic aspect, and environment aspect they had used four principles of social harmony, Virture leading to temporal welfare, basis of success, sublime states of mind and Right Livelihood. (2) Educational aspect: they had used basis of success. (3) Cultural aspect: they had used virtue leading to temporal welfare and basis of success.

The result of application of Buddhist teaching principles in development of community of monks in Wangdin Sub-district, Muang District, Uttaradit Province. Were found as follows:

1) In term of social aspect the had used four principles of social harmony, virtue leading to temporal welfare, basis of success, sublime state of mind and right livelihood to applicate in development in form of maral training project for youth and people which made people happiness and reconcitiation and live togetteher happily.

2) In term of economic aspect: they had used four principles of social and virtue leading to temporal welfare to applicate in community which was made become the economic sufficient community and people could depend on themselves and well being.

3) In part of culture aspect: the had used virtue leading to temporal welfare and basis of success to applicate in community which was made people preservation and revival god culture and realization in value of lacial wisdom.

4) In part of educational aspect: the had brought the basis of success to applicate in educational promotion which was made people and Buddhist monks in Wangdin sub-district to intent and to study for their development up to community development.

5) In term of environment aspect : they had used virtue leading to temporal welfare, basis of success, sublime states of mind and right livelihood to applicate in community development which was made people love in natural, realize the important of natural by preservation and using advantage from natural worthy and stable.